

Till arbetsgruppen

Under min forskning i de släkter som har anknytning till Öckerö och Torslanda socknar höll jag på med Gothenius när vi hade kontakt inför del III av herdaminnet. Jag har för mig att jag skickade över det jag funnit om denna släkt. I annat fall kan jag göra det nu. Jag hade nyligen en fråga om Lars Gothenius i Onsala och försökte hitta hustrun, Maria Hjelmberg. Det lyckades så småningom. Jag har inga kopior från Skarstedt på Onsala (har ett antal från olika pastorat som jag gjort från bibliotekets ex, men detta har kommit bort där). I Sjöström står inget om hennes härkomst.

Sedan fortsatte jag med Lachonius. Det visade sig vara mycket intressant, och jag har upptäckt olika saker. Skarstedts uppgifter är bra på många sätt, särskilt med tanke på den tidens förutsättningar, men det finns många fel och ofullständigheter. En sak jag upptäckt nu är att den prästhustru som där anges som mor till ett barn inte så sällan är ett senare gifte. I vissa andra antavlor skrivs därför ungefär: NN "var hans hustru vid dödsfallet". Detta för att ange osäkerheten i och med att det var så vanligt med omgiften och att man inte haft möjlighet att göra en fullständig forskning. Man kan väl säga att domböcker och fullständiga bouppteckningar kan behövas för detta, men jag har en metod som gör att man kan komma långt ändå och möjligen hitta sådant som inte finns ens i de källorna (alla hamnade ju inte i domböckerna, och bou är ju inte fullständigt bevarade). I och för sig går det att läsa domböcker ganska snabbt, men om det gäller en geografiskt utbredd släkt med flera associerade släkter kan det bli för många domböcker för en person att gå igenom.

Det jag gör är att kombinera faddrar och mantalslängder (och lägga ett pussel av detta, tillsammans med annat som övriga kyrkböcker och register på nätet). När man har en egen utgångspunkt, kan man hitta sådant som en annan forskare inte hittat utifrån sin. Oavsett vilka källor som används tar det tid. Den som skriver ett herdaminne har ett enormt arbete med alla personer som skall biografieras, så det går ju inte att lägga ner hur mycket tid som helst på var och en. Det kan därför behövas ett tillskott av uppgifter som framkommer via oss lekmän, så som vi gjort till viss del. Nu tänker jag i de banorna när jag hittar saker om präster och tänker skicka det jag finner till er för användning i de framtida volymerna. Lachonius har mest lett till Halland, så det tar väl tid innan det blir aktuellt för publicering.

Det jag skickar är utskrifter av mina sammanställningar i antavlor och ansedlar, där jag kommenterar hur jag funnit det jag hittat (källor och analyser). Här nedan följer en uppräknings av mina fynd. I ett fall har min forskning lett åt fel håll (Buthelius) men där gett nya fakta som kan vara av intresse. I ett fall kom jag in på en präst (Otto Nordtman) som jag redan tidigare varit intresserad av. Nu fann jag mer om honom. Han är inte central för sammanställningen av Lachonius, men jag vill ändå meddela det jag funnit. Dessa två släkter redogör jag för också här nedan, i egna avsnitt. Allteftersom har det blivit den ena prästsläkten efter den andra som synes nedan. Jag har fyllt på med nya fynd. Kanske det inte har blivit så enhetligt uppställt, men jag hoppas att det ändå går att tyda. Kanske en del uppgifter redan är kända i Skarstedt och koncept som ni redan fått in till det framtida herdaminnet för Halland, men det vore trevligt om jag hade något nytt att bidra med.

1. Lars Lachonius, född 1685: modern har hittills varit okänd. Jag menar att hon hette Märta och var dotter till kyrkoherde Lars Brun i Varberg.
2. Lars Brun, kyrkoherde i Varberg: här har jag fått fram 4 barn.

Otto Nordtman

Detta är ett intressant forskningsproblem och ett exempel på att det ibland är nödvändigt att använda sig av samtliga källor för att det ska bli rätt. Och ändå har vi här två olika svar på vem han var gift med, där ett måste vara rätt och ett fel. Skarstedt visade sig ha fel.

Jag utgick från att han hade rätt när han skrev att Otto var gift med Catharina Magdalena Schwartz och att hon var mor till barnen. Det gick också att få stöd för detta i kyrkböcker och mtl. En fadder i Okome 1709 8 e. tr. var "sal. Hr. Otto Nordtmans änka Madame Catharina Magdalena Schwartz". I mtl för Okome skrivs hustrun aldrig med namn. År 1710 står det "sal. Hr. Ottos änka", och året därefter "skrivs i Varberg". Och i Varberg gifte sig 1711 4/10 rådmann Bruhn och mad. Catharina Swartz". Till synes solklart! Men så lätt var det inte (dock lätt att hamna fel). Det är enligt mtl helt klart att Otto var gift en gång innan och att denna första hustru dog 1702 (=mtl 1703, daterad 24/1). Det var då denna till namnet okända kvinna som var mor till barnen (om han inte var gift ytterligare minst en gång). Inte förrän 1706 (mtl daterad ¾) står han med hustru igen (=gift 1705 - i Okome: "pastor loci, man och hustru").

Otto Nordtman dog 1709 (änkan i mtl 1710, daterad 11/2). Bou efter herr Otto förrättades inte förrän 1710 16/9 (införd i *Tönnersjö* härads arkiv, FIIa:1, bild 160 och 169). Efter/i denna bou ligger en från 1704 7/6 (bild 180) efter förre pastorn, magister Ahlström, med anledning av barnens mödernearv (avvittringsinstrument), som bilaga till den förra. Där finns handlingar från 1709 och 1710 som säger att änkans senare man Otto Nordtman hade avlidit 1709. I domboken 1709 finns mycket om Johan Ahlströms skulder och där sägs Otto Nordtman ha avlidit mellan tingen 5/3 och 1/6. Vi har också att ta hänsyn till sonen Johan/Hans Nordtman och hans hustru. Han nämns med hustru i Inlag i Hanhals sn i mtl 1706 och året efter bara änkan, samt året efter det "flyttat till Gbg i våras".

Nu har vi så Johanna Venusina. Hon blev gift med Johannes Bartholdi Friis i Grimeton som hans andra hustru. De fick 1714 4/5 sonen *Johan Otto*. Man hade som faddrar bl.a. två medlemmar av familjen Brun i Varberg, vilket kunde stämma med att C. M. Schwartz 1711 hade gift in sig i den släkten och att det då fanns ett samband med Otto. Jag tolkade det som om Johanna i så fall varit gift med Johan Nordtman (som man skulle kunna skriva "*Johan Ottonis Nordtman*"). Men i bou från 1710 är det helt klart att Johanna Wenusina var hustru till Otto Nordtman: "närvarande änkan Johanna Wenusina och å framlidne kyrkoherdens arvingars vägnar hr. Lars Nordtman". Det finns även flera vändningar i bou 1704 ovan som är helt konsistenta och tydliga, t.ex. "sal. mag. Ahlströms och sal. hr. Otto Nordtmans efterlåtne änka", "min styvson kyrkoherde Lars Nordtman". Och att Catharina Schwartz var gift med Johan Nordtman bevisas av Faurås HR 1709 (sid. 304), där det heter "Lars Nordtmans broders efterlåtne änka madam Swartz".

Summan av allt detta blir att Otto Nordtman gifte sig med Johanna Venusina och blev ett exempel på konservering av företrädarens änka. Det förklarar varför han kom till Okome efter Johan Ahlström. I kyrkböckerna har det gjorts en felaktig rättning(!) så att Hans blivit Otto, varvid Skarstedt förletts att tro att Catharina Magdalena Schwartz var gift med Otto, när hon i själva verket var Ottos svärdotter.

I ett nytt herdaminne kan det då skrivas som följer, om än inte med alla detaljer:

Okome

Johannes Erici Ahlström (vidare enligt Skarstedt). Död 1704 (enligt mtl efter 13/2 och före 1705 7/2, enligt Faurås HR 1704 29/10 död "i våras").

Gift I med Anna Florander (vidare enligt Skarstedt och Olga Dahls Gbg:s tomter 1.76), död 1699 (enligt mtl mellan 1699 7/2 och 1700 29/1, och enligt uppgift i bou 1704 3/6 före 1699 11/6, då det tagits lån för hennes begravning).

Gift II 1700 (enligt mtl efter 29/1 och enligt kyrkböckerna före 4:e dag jul, då den nya hustrun nämns som fadder) med Johanna (Bengtina¹) Venusina, född 1681 i Vinberg som dotter till kyrkoherden Arendt Hansson Venusinus (född på Ven, se nedan), i hennes första gifte av tre (gift II med makens efterträdare Otto Nordtman och gift III 1712 (enligt mtl mellan 1712 15/3 och 1713 26/1) med kyrkoherden i Grimeton Johan Bartholdi Friis i hans andra gifte – han gift I 1695 31/7 i Grimeton med Thala Catharina Guntzow, dotter till företrädaren, död 1711, enligt uppgift 19/12), Johanna död 1758 15/11 hos sonen i Gällareds prästgård.

Otto Rasmusson Nordtman. Son till befallningsmannen för Varbergs län från åtminstone 1643 Rasmus Rasmussen på Inlag i Hanhals sn (N), enligt gammal antavla född 1596, död 1649, och hans hustru Inger, dotter till kyrkoherden i Fjärås Hans Pederssen Silbergius, död 1651 13/5 (Skarstedt och Fjärre HR 1651 18/9 och 30/10), i hennes första gifte (gift II omkring 1652 med slottsfogden på Bohus Rasmus Jönsson i Nortagene i Säve sn (O)), död 1688 (efter mtl daterad 10/1 och före 18/6 (arvsvist i VHHR), men före 1684 17/5 (nr 54) då herr Otto i Fjärre HR påstod att hon var död!?). Gift II 1705 (mtl) i Okome. Död 1709 (enligt mtl efter 16/2 och sannolikt före 8/8, då änkan var fadder, samt enligt Faurås HR mellan tingen 5/3 och 1/6).

Barn: son 1 *Lars Nordtman*, efterträdare till fadern, född 1678. Son 2 *Johan/Hans Nordtman*, komminister i Tölö 1704-06 (bodde ogift i Björkeris i mtl 1705 (daterad 21/1)). Död 1706 (bgr 2/7). Gift 1705 med Catharina Magdalena Schwartz i hennes första gifte (gift II 1711 4/10 i Varberg med rådmann Hans Larsson Brun (1657-1733 30/3) i hans andra gifte (gift I med Johanna NN, död 1710 (bgr 21/12)). Hon död 1723 (bgr 25/1) i Varberg. Dotter *Anna Catharina Nordtman*, född 1682, död 1741 15/6 i Hanhals sn, gift med skepparen Mats Andersson Riis (1678-1757 10/10) och boende på Inlag.

Komminister i Tölö med annex 1680 (Fjärre HR 11/3 och 1/4). Kyrkoherde i Tölö 1684-98 (kallas i Fjärre HR 1684 17/5 "Hans wyrd." och i mtl från 1688 herr/pastor loci som underskrivare av mtl och boende på den ärvda gården Inlag, samt med kaplan (först Asp, sedan Ljung), boende på gården Björkeris i Tölö sn). Kyrkoherde i Okome från 1705/06 (enligt mtl mellan 1705 21/1 och 1706 14/3) till 1707.

Kommentar: Otto Nordtman blev suspenderad två ggr. I så fall en gång 1698 i Tölö enligt årtalen ovan. Han bodde kvar på Inlag till 1705/06. Åren 1707-09 skrivs han som pastor jämte sonen Lars, så han var nog suspenderad andra gången 1707 (i början av denna period fanns även en komminister, så herr Otto behövde ju inte tjänstgöra).

¹ Vet inte vilken källa detta andra förnamn kommer ifrån.

Vad gäller Catharina Magdalena Schwartz var hon möjligen dotter till apotekaren Andreas Schwartz i Göteborg. Vigseln kan inte hittas någonstans, och kyrkböckerna för Göteborgs domkyrkofs saknas för den tiden. Apotekaren var ingift i släkten Treutiger, från vilken två medlemmar nämns i handlingar från Varberg, bl.a. en som ombud i bou 1710 efter Otto Nordtman (gällande dennes hustru och hennes förste make). Dessutom flyttade hon till Göteborg våren 1707 efter förste makens död (enligt mtl 1708). I Gbg Kristine sfs var en jfr Catharina Schwartz fadder i släkten Treutiger 1700 5/11.

Lars (Laurentius Ottonis) Nordtman. (Karriär som Skarstedt). Gift med Christina Nyberg, född 1684, död 1749 (bgr 30/3).

Barn: son *Hans*, komminister i Okome. Född 1707 (dpt 6/11), död 1744 14/12 efter att ha varit komminister i 12 år. Son *Otto*, kyrkoherde i Drängsered. Född 1709 31/3 (enligt åldern i dödboken), död 1780 29/4. Dotter *Elisabeth*, gift 1748 6/4 med klockaren i Grimeton Nicolaus Friis, son till Barthold Andreas Friis (mer om släkten Friis på föreg. sid. Under Ahlström) och hans hustru Christina Bruhn. Nicolaus död 1805 8/5 i Grimeton, 79 år gammal (född cirka 1726) och hustrun Elisabeth dagen innan, 84 år gammal (född cirka 1721).

Kommentar: hade alltså tre barn (verifierat genom deras mors bou 1749 och Okomes födelsebok) och knappast "många barn" som Skarstedt skriver.

Buthelius

Herlach (skrev sig oftast Herlacus) Erics Buthelius (sonen Carl skrev sig ibland Buthell, liksom Gustafs son, löjtnant Herlach Buthell), född omkring 1625 (tog studenten i Åbo 1643), död 1689 21/7. Krigspräst i Västgöta bataljon, slottspräst i Riga och kyrkoherde i Kalv (från 1665). Gift I med dottern till företrädaren i Riga. Gift II med dottern till företrädaren Nicolaus Andreae Gadelius i Kalv (namnet omöjligt att få fram – han uppges ha haft 10 barn i första och 12 i tredje äktenskapet).

Barn:

Gustaf (skrev sig oftast Gustavus Buthelius), född 1643 eller 1648 (olika uppgifter i källorna), död 1700 16/6. Kyrkoherde i Kalv från 1689. Gift med Helena Antonia Råå (vilken av somliga tilldelats Gustaf eller hans far Herlach som dotter), född 1666, säkerligen som dotter till komministern i Veinge-Tjärby (åtminstone 1666-68 då barn föddes) Antonius Jensen Råå (i sin tur son till Jens Anderssen Råå ("Janus Andreae R.") ibm, tillika prost i Laholms län från efter 1653 till sin död efter 1663 15/5 då han i den sista bevarade mtl före 1669 skrev under med egen hand – alltså inte död 1662 som det står i Hallands historia II, sid. 620), död 1759 13/12 i Kalv, i hennes första gifte – gift II 1701 (mtl) med efterträdaren Gudmund Carlberg (1678-1744). Gustaf Buthelius har i litteraturen angetts vara far till några av följande, dock i vissa fall uteslutet pga åldern: enda säkra dottern *Anna Margareta*, född 1688 (var 63 år vid mantalsskrivningen 1751 18/11) och då från bruket och kan inte följas vidare i mtl), var död 1759 13/12 vid bou efter modern. Hon ärvde modern Helena Antonia Råå i likhet med styvbröderna Johan Birger och Carl Gustaf Carlberg – de hade dessutom tre syskon vilka dog små, varför brodern Herlach (nedan) bör ha avlidit barnlös. Gift med kapten Gunnar Bökman, född 1681 16/9 i Floghult i Holsljunga sn (P) som son till befallningsmannen Per Gunnarsson, död 1737 4/4 under tjänstgöring på Karlstens fästning i Marstrand. Åtta barn. Ende säkre sonen löjtnant *Herlach Buthelius/Buthell*, född 1695, död 1751 (bou 20/6 – inga bröstavingar) på Malsebo säteri,

Mossebos n (P). Gift 1721 23/56 i Kalv med änkan Sara NN. Hon gift I med kaptenen vid Upplands regemente, adelsmannen Peter Fredrik Rotenburg, död 1717 11/6. Vid giftet med Herlach skrivs i mtl att hon var av adligt stånd och att han fått kunglig tillåtelse att gifta sig med henne (då han själv inte var adlig). Herlach nämns från mtl 1729 (möjligen redan från 1724/25 – enbart ”possessorens tjänstefolk” där och förre ägaren bortflyttad i mtl 1724) på Malsbo säteri i Mossebo som avskedad (”dimitterad”) löjtnant. Sara Rotenburg avled 1761 22/10 (enligt bou 1762 28/1, sid. 877), säkerligen i Floghult där bou förrättades och dödbok saknas för den perioden. Hon hade 1752 30/7 testamenterat till mademoiselle Brigitta Margareta Bökman, dotter till Gunnar Bökman och Anna Margareta Buthelia (avlidne makens systerdotter) och senare (efter bou-året 1762) gift med Leonard von Mentzer, adelsman från Tranemo.

Eva Hedvig, troligen bland de äldsta barnen till Herlach Erici. Död 1724 i Eldsberga. Gift I med kyrkoherden i Eldsberga från omkring 1681 (Bexell – som kallar honom Alexander) Christoffer Kalf, student i Lund 1668, i mtl endast nämnd 1684 (daterad 15/2), död 1685 (änkan i mtl 1686). Dottern Elisabeth Kalf (identisk med jfr Anna Lisken Kalf (även skriven som Anna Elisabeth, Lisbeth och enbart Anna) som var fadder i Varberg 1703 3/1 samtidigt som kusinen Rebecka Dahlberg) gift (troligen 1704 enligt nedan) med sin kusin Herlach Dahlberg (son till Maria Buthelia som var syster till Eva) men snart skild från honom (1708-14)². Gift II 1686 (mtl) med kyrkoherde Andreas Laurentii Hallengren (fel i Sjöström: Hallongren, son till en kyrkoherde Caspar Andersson, död 1678), död 1697 (mtl - bou 1700 8/8 Halmstads HR bild 159) i Eldsberga³. Son Christoffer och dotter Karin (=Catharina, död 1732 i Tjärby sn, bgr 17/12, gift I med kaptenen vid Jönköpings regemente Carl Gustaf von Raiser/Reiser, son till kaptenen Andreas von Raiser (1653-1716), död enligt uppgift 1724 (änkan nämnd i Tjärby från mtl 1729), gift II 1730 7/1 i Tjärby med löjtnanten och änkingen Niklas Kiempe). Bodde som änka i Tönnersa, Nils Jönssons gård som låg under prästgården. Gift III 1700 (mtl) med kyrkoherden, sedermera prost, i Eldsberga Nicolaus Sundberg, född som son till hattmakaren Ambjörn Helgesson i Göteborg och student 1693 22/5 (Olga Dahl: Göteborgs tomtägare) död 1730 (enligt mtl mellan 23/1 och 30/10 och enligt kyrkoräkenskaperna under andra halvåret 1730), i hans första gifte – gift II 1725 10/11 i Halmstad med jfr Christina Machum, dotter till handels- och rådmannen Albrekt/Albert Fredriksson Machum ohh Elisabeth Catharina Henningsdotter. Son Anders född 1701.

Sigrid, född 1655/56, död 1711 (bgr 17/1 i Sexdrega, 55 år gammal). Gift I senast 1678 (mtl) med kyrkoherden i Sexdrega från 1677 (Skarstedt) Olof Wekander, död 1694 23/5 (kan uppfattas som dödsdatum även om det inte står uttryckligen i dödboken, men för andra döda då står det på flera ställen ”begraven”). Han efterträdde Johannes Laurentii Bask, vilken enligt mtl avled redan 1673, varefter pastoratet under mellantiden sköttes av vicepastorerna Ask och Tranander. Gift II 1695 1/11 med efterträdaren från 1695 (Skarstedt - tillika skeppsprästen i flottan) Olof Olai Forsnerus, död 1696 (ej närmare datum eller ålder i dödboken). Gift III 1697 (oangiven källa – mtl saknas 1683-98) med

² Den motsatta vägen gick en ansökan av prästhustrun Eva Hedvig Buthelia, som begärde att hennes dotter måtte få bygga äktenskap med sitt syskonbarn och lovade att, i händelse av bifall, av egna medel uppbygga och inreda en fattigstuga i Tönnersjö socken. Detta ärende blev av konungen remitterat till JRev, som i resolution d. 5 febr. 1704 förklarade att KM:ts råd »för särdeles orsaker och omständigheter skull» funnit skäligt att samtycka till ansökningen. I resolutionen nämndes intet om löftet men i särskilt brev till landshövdingen gavs noggrann föreskrift om, huru med fattigstugubyggandet eller surrogat därför skulle förhållas (ur Karl XII och kusinäktenskapet av Birger Wedberg).

³ Obs pastor loci med samma namn i Gällared-Gunnarp 1682 och möjligen död 1687, påstådd son till företrädaren Lars Halgerus.

efterträdaren från 1697 (Skarstedt - tillika prost ibm och slottsprest på Älvsborgs fästning) Sven Nilsson Kilander, född 1666 (enligt ålder vid dödsfallet), död 1708 (bgr 24/5). De tre makarna har inte närmare undersökts.

Maria, född 1664 i Riga (enligt utförlig biografi över sonen Herlach), död 1701 (bgr 15/12). Gift med prosten *Lars Dahlberg* i Varberg (död 1726) i hans första gifte (gift II 1702 (mtl) med Agnes NN (nämnd som fadder i Varberg 1703 12/3 och sedan åtskilliga ggr genom åren) – han hade egendomligt nog "tillkommande käresta" 1700 8/8 i bou efter svågern Hallengren ovan). Senare hittades en bou från Höks härad (1714 14/1) efter magister Daniel Lunnaeus i Hasslöf. Hans änka var Magna Britta Brunckman. Hans änkas styvfader var närvarande: herr Lars Dahlberg i Varberg, liksom denens son och efterträdare Herlach Dahlberg. Eftersom Magna Brittias far Andreas Brunckman varit gift med en Agnes Hansdotter, får vi alltså veta vem nämnda Agnes var. Det stämmer med mtl, där Agnes nämns i Vindrarp i Våxtorp, dit man flyttat i hög ålder, t.o.m. 1703 (daterad 16/3), och Lars Dahlberg ny hustru från 4/2 s.å. (säkert bara en teknisk sak vid mantalsskrivningen att det överlappar med några veckor).

Söner a) Herlach född 1684, död 1760, kyrkoherde i Hasslöv och kontraktsprost, gift I med sin kusin Elisabeth Kalf (ovan) och skild från henne, gift II med företrädarens änka Magna Brita Brunckman (1683-1737) och b) Eberhardt född 1691, död 1751, efterträdare till fadern, gift med Anna Christina Lunnaea från Hasslöv. Magna Brita Brunckman var mor till Anna Christina Lunnaea (=två bröder gifta med mor och dotter).

Carl (Carolus), okänt födelseår, nämnd som fadder från 1695, död 1704/05 i Varberg (likpredikan 1705 5/1). Ogift. Komminister i Varberg. Var enligt Sjöström bror till Gustaf.

Johan, nämnd 1689 som medlem av Gbg:s nation i Lund. Var enligt Sjöström ytterligare en bror till Gustaf.

(*Helena*, född 1667/68, död 1759. Gift med Carlberg. Se ovan. Har aldrig existerat: sammanblandad med Helena Antonia/Antoniussdotter Råå.)

Råå

Jens Anderssen Råå (Janus Andreae R. – skrev under mtl med R. och inte Raa)

Kyrkoherde i Veinge-Tjärby och prost i Laholms län från före 1652 13/7 (i smb med kyrkoherdeval i Breareds kyrka⁴) till sin död efter 1663 15/5 (då han i den sista bevarade mtl före 1669 skrev under

⁴ JÖRGEN LAURIDZEN FRISIUS. Söndagen den 13 juli 1652 var det stor dramatik i Breareds kyrka. Efter gudstjänsten gick prostens Jens Andersson från Veinge fram till altaret, vände sig mot församlingen och bad de sju utvalda sockenmännen att gå ut på kyrkbacken för rådslag, om vem som skulle bli församlingens nye kyrkoherde. Den tidigare prästen var död, och nu skulle en ny utses. Enligt Brömsebrofreden skulle dansk lag tillämpas. När en ny kyrkoherde skulle väljas, skulle församlingen utse sju av de äldste och mest aktade männen i socknen som sina förtroendemän. Dessa skulle tillsammans med prostens i häradet utse ny sockenpräst. Enligt dansk lag skulle den, som församlingen valde till kyrkoherde, examineras av biskopen, för att man skulle få garantier för att den valde var lämplig. Därefter skulle han tillsättas av lensmanden, en motsvarighet till den svenske landshövdingen. I Danmark var det alltså den världsliga makten, kungens representant, som formellt godkände tillsättningen. I Sverige var det biskopen. Brearedsborna fruktade nu, att det skulle bli en svensk

med egen hand – alltså inte död 1662 som det står i Hallands historia II, sid. 620 och i Laholms historia av Axel Ejwertz, sid. 280). Var död vid ett mål i Hallandsfars landsting 1669 28/4 (sid. 38), då arvingarna (de två nedan) stred om prästgårdens i Veinge bristfällighet. Gift med Anna Hansdotter (Laholms historia av Axel Ejwertz, sid. 280). Son Anton/Antonius efterträdare. Dotter Ingrid/Inger gift med kyrkoherden i Snöstorp och Trönninge Marcus Jacobi Hjort, död 1676 (fastighetsaffär i Hallandsfars landsting 1668 14/10, sid. 32).

Antonius Jenssen Råå, son till företrädaren. Kyrkoherde i Tvååker 1664-1673 (Tvååkergårdar – efterträddes där av Caspar Hejll). Nämnd i Hallandsfars landsting 1666 11/11 i samband med en obligation. Därefter komminister i Veinge-Tjärby. Levde troligen till 1676, då mågen efterträdde honom (dennes förste son föddes 1679 och fick namnet Antonius). Gift med Margareta (Tvååkergårdar). Barn: *Anna* Antonia Råå, född 1668, död 1737 26/6 i Veinge, gift med Joen/Johannes Jacobi Markman ("herr Jöns"), född 1649 som gästgivarson från Markaryd, kyrkoherde i Veinge-Tjärby från 1676, död 1692 29/10. *Helena* Antonia Råå, född 1666, död 1759 13/12 i Kalv, gift I före 1688 (enda dottern född då – i övrigt bara en son 1695) med kyrkoherde Gustaf Buthelius ibm, död 1700 16/6, gift II 1701 (mtl) med efterträdaren Gudmund Carlberg (1678-1744). *Falk* Antonii (Råå). Nämnd som en av kreditorerna till Johannes Markman i dennes bou 1693 och som fadder i Kalv åtminstone 1703-1716 (det senare året med hemort "i Kalv" men återfinnes ej i mtl, om han inte döljs bland det ovanligt stora antalet drängar och pigor hos svågern Gudmund Carlberg). *Jöns* Antonisson Råå, kyrkofogde i Laholms härad(?), nämnd ogift i mtl 1690 och som en av kreditorerna i bou 1693 efter Johannes Markman (liksom i ett brev där, daterat 1687 2/6).

Man kan fundera på om det fanns ytterligare en son. I Hallandsfars landsting 1669 3/11 (sid. 47) gäller det en obligation från 1669 22/9 mellan herr Marcus Hjort (se ovan) och studiosus Andreas Jönsson Helsingburgensis. Namnet stämmer som son till en Jöns Andersson, och Helsingburgensis kan vara en form av Råå: det är ju ett fiskeläge i södra delen av staden. Han nämns dock inte som arvinge 1668 14/10 ovan.

tillsättning med biskopen som den bestämmande. Det fanns två kandidater. Den ene hette Håkan Jönsson. Man vet inte så mycket om honom och hans meriter, men han var tydligen välkänd i Breared. Den andre var Jörgen Lauridzen Frisius, som kanske var mer ökad i församlingen. Han var dansk. Frisius hade varit kyrkoherde i en församling på Själland. Han hade blivit osams med myndigheterna, avsats och flytt till Sverige. Här hade han blivit lovad ett pastorat i någon av de erövrade provinserna. Frisius var i brearedsborna perspektiv en överlöpare och en förrädare, som man inte ville ha till kyrkoherde. När de sju denna söndag lämnade kyrkan för att rådgöra ute på kyrkbacken, inträffade något mycket ovanligt. Hela församlingen reste sig och ropade, att det redan var tillräckligt diskuterat. "Håkan! Håkan! Det blir Håkan!" Församlingen mistänkte, att de skulle förlora sin lagliga rätt att tillsätta kyrkoherde, vilket orsakade detta tumult, som senare togs upp i domstol. Man litade inte på prostens Jens, som tydligen var den, som kom dit med Frisius som kandidat. De sju förtroendevalda och ytterligare fyra utsedda män for till Halmstad för att träffa guvernören Caspar Otto Sperling, vilket inte lyckades. De gjorde en ny uppvakning, men fick inte guvernörens stöd. De kallade då på eget bevåg Håkan Jönsson till prästtjänsten. Denne började dock bli rädd och tveksam, varför han drog tillbaka sin kandidatur. Han tyckte inte, att valet gått rätt till. Eventuellt hade han utsatts för påtryckningar från sina överordnade. Därmed var saken klar. Jörgen Lauridzen Frisius utnämndes till kyrkoherde i Breared, och församlingens val hade kringgåts. Lokalsamhällets allmoges hade tagit upp kampen mot en central myndighets strävan att kringgå dess rätt. Prosten försökte som de nya herrarnas representant att göra församlingens gamla och lagliga valrätt till ett meningslöst spel för gallerierna. (ur artikel via nätet, av Bo Emanuelsson)

Magirus

NN *Kock/Magirus* i Skåne

Son *Börge Pederssen Kock*. Skrev sig även Birgerus Petri Magirus (lat. Magirus = sv. kock). Oklart ursprung, sannolikt befryndad med bröderna Georg och Johan Magirus, söner till kyrkoherde Matts Hansson i Görslövs kyrkoby (M), prästvigd 1677. Börge född 1654, död 1689. Kyrkoherde i Billeberga och Tirup (M). Gift två ggr, ingen känd dotter Maria Elisabeth (se nedan).

Son *Petrus Magirus*, död 1692 (var död i mtl 1693, daterad 4/2). Skrivs bl.a. "Hr. Pehr" och kan på svenska skrivas "Per Persson Kock". Avsatt 1672. År 1674 rektor i Halmstad. Kyrkoherde i Snöstorp och Trönninge från åtminstone 1681 (obligation daterad 24/8 i bou 1693 efter Johannes Markman). Gift med Bodel/Boel Marcusdotter Hjort (dotter till kyrkoherden i Snöstorp Marcus Jacobsson Hjort) som levde ännu 1699 6/7 vid bou efter modern och som fadder för sonens barn i Laholm 1715 24/8 (ej i mtl 1715 och ej i dödboken t.o.m. 1720). Barn: Olof (född 1681), Jonas (född 1683, fadder 1707 21/5 i Kalv), Pernilla och Anna Margareta.

Oklart samband: *Maria Elisabeth Magira*, född omkring 1651, död 1723, gift omkring 1671 med kyrkoherden i Tvååker Caspar Hejll. Man har på sina ställen satt henne som dotter till Petrus Magirus i Snöstorp, men denne hade enligt bou 1694 18/3 bara söner Olof och Jonas, samt döttrarna Pernilla och Anna Margareta. Förmyndare för dessa barn var en Henrik Carelius, vilken varit svår att identifiera (en släkt med detta namn har funnits i Finland). Maria Elisabeth förefaller åldersmässigt snarare ha varit en syster till Börge och Per/Petrus.

Oklart samband: Bröderna *Georg och Johan Magirus*, söner till kyrkoherde Matts Hansson ohh Thyre Johansdotter i Görslövs kyrkoby (M), prästvigd 1677.

Oklart samband: "*bokhållaren Magirus*" på Malmö barnhus, nämnd 1691 (mtl) och 1694 (artikel på nätet, händelse i Jörgen Kocks hus – detta dock troligen byggt av honom redan på 1500-talet).

Oklart samband: *Ingrid Magera*, död på julafton 1712 i Malmö (bou 1713:1241), gift med stadsvägaren Mårten Lundberg. Enda barnet: dottern Maria. Alla tre i familjen döda oktober-december 1712.

Sökning på släktnamnet Kock i Malmö, Lund, Landskrona och Kristianstad har inte givit några resultat.

Hjort

Jacob Hansson Hjort. Kyrkoherde i Slättåkra. Född cirka 1590 i Svalöv (M) som son till Hans Lauritzen Hjort från Danmark ohh Margareta Eriksdotter, död 1675, kyrkoherde i Halmstad (M). Gift (åtminstone) med Anna Nilsson, död 1659. Skall ha haft 14 barn. Följande fyra söner har gått att få fram: son *Lauritz*, född 1623, kyrkoherde i Fjärås (måg till kyrkoherde Hans Silbergius). Son *Jöran*, död 1701 (bou bild 276), efterträdare till fadern, gift I med Margareta, dotter till häradsdomaren Jacob Mårtensson (död 1693) ohh Bengta Nilsson, var död 1694 27/9 i bou efter häradsdomaren. Barn i detta gifte Jacob och Petter, gift II med Thala Machum som överlevde honom, säkerligen dotter till Fredrik Albrektsson Machum ohh Elisabeth Andersdotter Guntzow i Halmstad (Thala med namn efter

sin farmor) och faster till kh Nicolaus Sundbergs i Eldsberga andra hustru. Barn i detta gifte Albert och Anna Margareta. Förmyndare och fullmäktiga enligt bou fiskalen Hugo Weilmann (gift 1698 med Anna Margareta Machum) och kyrkoherde Christen Rolufsson i Harplinge (född 1631 som son till Roluf Hanssen ohh Anna Machum, död 1702 31/10). Son *Marcus*, död 1676. Kyrkoherde i Snöstorp och Trönninge. Gift med Ingrid/Inger Jönsdotter Råå, kyrkoherdedotter från Veinge, död 1699 (bou 6/7, fyra barn). Deras dotter Bodel/Boel gift med kyrkoherde Petrus Magirus i Slättåkra. Övriga barn enligt bou: Jacob Hjort (säkerligen den uppbördsman som nämns i bou efter Petrus Magirus 1694 (handling daterad 19/3)), Maren (gift med mjölnaren av tysk härkomst Jöran Christoffersson Berger i Fyllinge mölla (född 1657, död 1705 bgr 5/11)) och Margareta. Son *Hans*, död 1676 (bou 1676:1, inga barn/bröstarvingar).

Halgerus

Lars Halgerus skrev sig *Laurentius Laurentii* med eller utan *Halgerus*. Namnet Halgerus är en latinsk form av Hallengren (se i slutet av detta avsnitt). En av de första svenskfödda kyrkoherdarna i Halland, tillsatt 1651⁵. Född cirka 1604 (Bexell har 1619), död efter 1687 19/12 (mtl 1688, då han liksom i bevarade mtl från 1662 skrev under med sitt fullständiga namn – och inte död i början av 1680-talet som det sägs i sockenhistoriken). Enligt sockenboken gift med en Catharina (Karin Pålsdotter enligt bou nedan). Hustrun som finns med på en porträttavla från 1674 skall då ha varit 59 år gammal. Hustrun död 1686 (mtl 1687, daterad 1687 28/1, då herr Lars står som änkling). En dotter på porträttavlan 1674 var då 19 år gammal. Oklart om det var dottern Märta. En sådan skall ha funnits och påstås ha varit gift med kyrkoherde Magirus i Slättåkra. Därmed avses Olof Magirus, vilken dock inte kan beläggas ha haft någon hustru med det namnet. Däremot bör en dotter ha varit gift med efterträdaren från 1687 Sven Bengtsson Erynander (1645-1737), troligen denna Märta⁶: herr Sven nämnd med hustru i mtl från 1688 (=1687 19/12), i vilken längd Lars Halgerus ännu står som underskrivare (men ej senare). Sven säkerligen gift med en dotter till herr Lars, då han 1688 31/7 fick en son Lars som väl var uppkallad efter sin morfar som därför troligen avled mellan 1687 19/12 och 1688 31/7. Olof Magirus (se denne) fick med sin andra hustru (av två) Annika Svendsdotter Erynander dottern Märta Pernilla, vilket kan indikera att namnet kom från hennes mormor. Enligt mtl finns inget utrymme för Olof Magirus att ha haft en tredje hustru; Märta Halgera. Dessutom skulle en dotter till Lars Halgerus ha varit alldeles för gammal för att ha kunnat vara gift med Olof. Olof började få barn 1710, och Märta Halgera bör ha varit född senast på 1650-talet (modern född 1615). Allt detta med reservation för uppgifter i obevarade källor, men man undrar varifrån uppgiften om Märta kommer.

Enligt sockenhistoriken skall Lars Halgerus även ha haft en son Anders Hallengren som efterträdde honom, nämnd 1682 24/3 (skrivs då som pastor loci) och som "tycks ha dött 1687". Detta är något förvirrande. Varför kallade han sig i så fall Hallengren och inte Halgerus? Vad betyder det att han tycks ha dött 1687: att han försvann ur längderna då? Kan han ha varit identisk med den Anders Hallengren som blev kyrkoherde i Eldsberga? Sockenhistoriken tar kanske för lätt på de få uppgifter som finns i bevarade källor? Eller finns något i biografierna på domkapitlet eller i domböckerna som säger att han var son till Lars Halgerus? En Anders Hallengren fanns verkligen i Gällared/Gunnarp vid den tiden! Han skrev under mtl 1684 28/2 ("Andreas Laurs. Hallengren") och 1685 5/2 ("Andreas

⁵ Hans porträtt finns nu i kyrkans sakristia. Ur boken: "När hallänningarna blev svenskar" av Sven Larsson.

⁶ Här var läget något oklart, men se nedan och nästa sida (bou 1690 och Erynander).

Hallengren"). Fler gånger nämns han inte. Han var alltså son till en Lars. Eftersom Lars Halgerus återkom 1688 som underskrivare av mtl (1686 och 1687 fanns ingen underskrivande präst) kan Anders Hallengren uppfattas som vikarie under en sjukdomsperiod⁷. Om han var son borde väl han och inte svågern ha fått pastoratet när fadern dog? Det är svårt att få klarhet i detta, men faktum är att Anders Hallengren i Eldsberga kom dit 1686 och gifte sig det året⁸. Han kallas dessutom Anders *Larsson* Hallengren. Att Anders Hallengren i Eldsberga och Petrus Magirus i Snöstorp hade beröring med varandra indikeras av en tvist i Tönnersjö HR 1692 9/2 (bild 234), nämnd i bou 1694 efter Magirus, då Magirus 1688 skulle ha köpt ett ur i Köpenhamn till Hallengren och fått 10 daler för att göra detta, men inte levererat uret. Problemet löses av bou efter Lars Halgerus (Halmstads HR 1690 27/3, bild 259). Anders Hallengren var verkligen son till Lars Halgerus, och i övrigt fanns bara en dotter: Märta Larsdotter Hallengren, gift med Sven Erynander.

Erynander

Sven Bengtsson Erynander, kyrkoherde i Gällared, död 1737 16/8, 93 år gammal. Gift med Märta Larsdotter Hallengren⁹, dotter till företrädaren Lars Halgerus (1604-1688). Son *Lars Erynander* efterträdare till fadern, född (enligt åldern vid dödsfallet) 1688, död 1743 18/4. Dotter *Annika*, död mellan 1755 16/10 och 1756 10/12 (mtl – ej införd i dödböckerna för pastoratet) i Tronarp 4, Kvibille sn, dit hon flyttat efter makens död (alltså inte död 1737 som det ses i vissa nätuppgifter), gift 1715 (mtl) med kh i Slättåkra Olof Magirus (1681-1722) i hans andra gifte (gift I 1710 23/1 med dottern till företrädaren Catharina Oterdal (1684-1713 4/5)) och i hennes första gifte (gift II 1724 17/3 i Slättåkra med kh Michael Bökman/Böckman (1698-1744) – barn i detta gifte: Olof/Olaus, född 1724 28/12, död 1742 1/9, Johan Carsten, född 1726 19/7, död 1780 15/8 i Västra Yttringe i Lidingö sn (bou 1782/4:331 – dödsdatum enligt denna, ej specificerat i dödboken¹⁰), kunglig sekreterare vid justitierevisionen (=HD) gift med Christina Strandell, Sven, född 1730 6/2, död 1732 bgr 3/6, Märta Svenonia, född 1732 20/7. En militär Carl Magnus Bökman har tillskrivits Michael Bökman men kan svårligen förenas med det egna uppgivna födelsedatum 1732 19/3 och systemen Märta Svenonias 20/7 s.å. Dock skall de vara syskon enligt bou efter modern). Problemet löses genom att 1732 visar sig vara en felläsning för 1731 (siffran 1 skrivs ganska lik en 2:a). Således född 1731 19/3. Kornett och kronohejderidare i Torna härad. Död 1793 27/4 i Veberöd 24, Veberöd sn (M). Gift med kyrkoherdedottern *Eva Magdalena Lindevall* (1743-1817). Dotter *Catharina Maria*, gift efter 1711 med kh i Seglora från 1720 Nils Lindbergh i hans andra gifte (gift I med Maria Trifolin (prästdotter från Träslöv, död 1711) i hennes andra gifte (gift I med faderns efterträdare i Träslöv Jöns Gothenius (död 1698)). De fick bl.a. dottern Märta Christina (född 1720).

⁷ Blev komminister hos fadern 1679, kyrkoherde där 1682 24/3 (enligt herdaminnet?) och kyrkoherde i Eldsberga 1686.

⁸ I mtl 1686 (15/2) "pastorens änka" och 1687 (9/2) "pastoren hr Anders". Gift med Eva Hedvig Buthelia; se ovan under Buthelius.

⁹ Möjligen född 1655 enligt en bevarad porträttavla från 1674. Denna uppgift enligt mig: se under Halgerus.

¹⁰ Ovisst fordran från 1767 av en löjtnant Carl Bökman.

Bökman

Olika släktlinjer, av vilka vissa troligen kan sammanföras. Den äldste kände medlemmen av denna släkt var Gunne/Gunnar Persson i Bökanäs, Kalv sn (P). Han nämns där från den tidigaste mtl 1642 t.o.m. åtminstone 1680. Han kan ha haft flera barn, vilka kan ha gett upphov till olika till synes skilda släktlinjer. En son var säkerligen den Per Gunnarsson som 1668 (mtl 1669) gifte sig till Floghult i Holsljunga sn (P). Han kom dit efter en Björn Nilsson med hustru som nämns i mtl 1668 (=uppgifter från 1667). Per tjänade på Eneberg¹¹ de första åren, åtminstone till 1673 (mtl). Enligt mtl 1674 tjänade han som gårdsfogde där. Blev senare befallningsman. Död senast 1698 (mtl 1699, daterad 31/1 – mtl saknas före detta år, ända sedan 1682). Var gift med åtminstone en Bengta Håkansdotter, som överlevde honom och bgr 1720 28/2 samtidigt som sin dotter Catharina Bökman. En dotter till Gunnar i Bökanäs var Ingeborg Gunnarsdotter, gift I med Johan Håkansson. Dottern Maria föddes 1743 8/7, varvid man som fadder hade bl.a. "adj. Gud. Bökman" och "jfr Helena Bökman" (Helena fadder som jfr ännu 1754 17/5 för Per Gunnarsson i Kättarp). Ingeborg gift II 1750 11/11 med drängen Mårten Knutsson. Per bör alltså ha kallat sig Bökman, och det efter födelsegården. En son till Per var Gunnar Bökman, som blev kapten och gift med Anna Margareta Buthelia (ovan).

Ett för denna släktlinje intressant dokument är bou 1737:840 efter ovan nämnde kapten Gunnar Bökman. Där sägs han på fädernesidan ha haft kusinen Nicolaus Fagelius, kyrkoherde i Torestorp, och svågrarna komminister Jöns Bask i Torestorp samt Mårten Elmelius, komminister i Mjöbäck. Nicolaus Fagelius var son till Jacob Gunnarsson Fagelius, kyrkoherde i Torestorp 1692 (uppges ha dött 1715 – i mtl 1715 31/1 sägs han ha avstått pastoratet till sin son Nicolaus Fagelius och i mtl 1716 30/1 nämns han inte alls). Jacob var alltså son till Gunnar Persson i Bökanäs. Via nätet (t.ex. Sjöström) hittar man funderingar på om Fagelius och Fabelius var synonymmer, men enligt vad jag fått fram var de knappast det. Fabelius kan visserligen hänföras till en kyrkoherde Jonas Gunnari, men denne synes ha varit född alltför tidigt för att ha varit son till Gunnar Persson i Bökanäs. Jöns Bask (död 1755 bgr 8/10) var gift II (av tre) med Kirstin/Christina Bökman (död 1711 bgr 12/2 på komministerbostället Gillerholmen i Öxabäck). Jöns tredje hustru har för Sjöström varit omöjligt att få fram, men nämns i bou för Marks hd 1755 (efter maken) och 1767 (efter sonen Sven – hon levde då ännu): Maria Böcker. Genom sökning i Göteborgs bou hittar man henne som dotter till tunnbindaren Gunne Andersson Böcker¹² (död 1730 bgr 23/8 i Domkyrkofs (bou december 1733:431) och hans andra hustru Kerstin Olsdotter (möjligen död 1735 i Domkyrkofs och bgr 17/9). Maria Böcker avled 1772 15/5 i Skårebo i Öxabäck, 93 år gammal. Mårten Elmelius gifte sig 1715 25/10 i Kalv med Britta Bökman, syster till Kerstin Bökman ovan. De var döttrar till kapten Gunnar Bökman. I hans bou 1737 tas inte Kerstin med i motsats till Britta, trots att även hon hade avlidit före 1737 = 1729 bgr 4/5.

Severin och Michael Bökman var enligt litteraturen bröder och söner till trädgårdsmästaren¹³ i Varberg *Casten Bökman* (född 1650, död 1717 27/4). Han borde rätteligen ha hetat Carsten. Skrevs

¹¹ Troligen gods ägt av överstelöjtnanten Baltzar von Neuman till Lidhult (G). Syn hölls 1642, varvid av domboksprotokollet framgår att det var i närheten av grannsocknen (till Holsljunga) Revesjö vid Svenljunga.

¹² Om Gunne och hans familj i Gbg, dokumenterad sedan 1637, har Olga Dahl skrivit mycket i sitt stora verk om Gbg:s tomtägare.

¹³ Att han var trädgårdsmästare framgår av litteraturen. Detta stöds av att han 1697-98 tjänade på Ladugården (Lindhov i Lindberg sn) och skrevs där (mtl). Han kallas som fadder i Vinberg 1715 9/1 "mäster". Hos dottern Margareta som bodde kvar i huset efter hans död 1717 nämns i mtl en "trädgårdspojke Sven".

tidigt mest Böökman, talande för att det uttalades Bökman och inte Böckman. Dock skrevs barn och barnbarn allt oftare Böckman. Casten Bökman fick burskap i Varberg 1685 3/2 (bild 332). Hans hustru var Johanna Bramming (född 1654 enligt epitafium i Vinbergs kyrka, död 1731 i Vinberg och i mars fördd till Varberg för begravning). Att de var bröder är helt klart, då man finner Michael hos Severin i Vinberg som fadder flera ggr från 1712 (t.ex. 1712 30/3 som "monsieur Michell Castensson" och 9/7 "Mikael Böökman"). Dottern Margareta förestod trädgårdsmästeriet en tid efter faderns död.

Margareta, född 1683 i Varberg, död 1746 20/1 ibm. Gift 1719 7/6 i Varberg med skepparen Bengt Rosenberg (burskap 1719 27/4, vid vigseln felaktigt kallad Björn - fadder i Vinberg 1735 25/12) i hans första gifte, född 1694, död 1753 26/6 i Varberg (gift II 1748 5/7 med Engela Möller). Bengt hade brodern Sven Rosenberg, vilken 1724 26/11 var fadder i Vinberg.

Severin Bökman, född 1685 (i Varberg) enligt åldersuppgift på epitafium i Vinbergs kyrka från 1726 (=41 år då). Gift I 1711 (mtl – efter 11/2 enligt anteckning i brev till krigsprästen Sven Agrell, publicerat via nätet) med Jonas Dalins änka *Martha Brita Ausenia* från Torup¹⁴. Död 1748 3/1 "på sitt 63 år" (bou Faurås HR 26/7 ff).

Son *Jonas*, enda barnet enligt bou, född 1716 enligt epitafiet 1726. Blev medicine professor i Greifswald och senare livmedikus hos kung Fredrik (var professor vid faderns bou 1748).

Gift II 1729 (mtl) med Agneta Sophia Borg (1703-1794 13/1 – bodde 1749-54 i Varberg - död i Hallagård, Stafsinge sn (N), bou 1796:5) från Morup. Modern, änkan Anna Brita Lindeflycht ägare till säteriet Långås. Agneta enligt bou omgift med en Svanbeck, svagsint dotter Margareta Brigita.

Son *Veddik Bökman*, född 1731 29/9. Nämnd från 1746 4/5 som fadder i Vinberg.

Dotter *Brita Margareta/Greta* (vid dopet tvärtom och i faderns bou Märta Britha), född 1733 23/7.

Son *Casten Johan*, född 1734 24/12. Styrman (Sjöström).

Son *Lars*, född 1735 25/12. Furir (Sjöström). Fältväbel 1794 (enligt moderns bou).

Dotter *Anna Brita*, född 1738 2/6 eller 7 (Rolfstorps hfl, död i februari 1815, men ej med i dödboken - "halfsyster til afl. Hofcantzleren Olof von Dahlin"). Gift med kronolänsmannen Daniel Otterdahl (död 1814) och bosatt i Stenstorp, Rolfstorp sn (N).

Mikael Bökman, född 1694 dpt 17/6 i Varberg (alltså inte som enligt viss litteratur 1698). Fick (som "Mikael Castensson") under vistelse hos brodern i Vinberg år 1713 23/7 ett uä barn med en Karin Ambjörnsdotter. Oklart vad som hände med detta. Mikael nämns från 1712 14/1 som fadder i Vinberg ("mons. Michel Castensson från Prästgården"). År 1712 9/7 kallas han Mikael Böökman. Efter

¹⁴ En jfr nämns flera ggr i Prästgården. Kompletterande forskning visar att hon var dotter till en Bagge: Maria Beata, nämnd från 1726 7/8 som fadder i Vinberg ("jungfru Maja Beata"). Kallas som sådan ännu 1727 14/7, men då som "fru magisterskan Maja Beata i Prästgården".

1713 nämns han inte förrän 1722 16/11, då som "hr. Micael Bökman". Hade väl studerat och blivit priv.

Caspar Bökman, frälseinspektör. Severin Bökman tog ett lån på 450:- av denne 1723 24/10, vilket ännu vid bou 1748 inte blivit återbetalat så att Caspar Bökman fordrade detta av dödsboet. Oklart släktskap, men troligt. Sannolikt identisk med den inspektör med samma namn som var fadder vid dop i Rönö sn (E) bl.a. 1723 och 1736. Han nämns som befallningsman på Rönö Kungsgård från mtl 1712. Skall ha haft en son Anders, född 1708 11/3 (ej i kapellfs Rönö eller Östra Ny).

Från Anbytarforum:

Anna Margareta Bökman var dotter till Gustaf Bökman och Anna Britta (Maschall). Hennes syskon hette

1) Helena Catharina/Christina Bökman, född 1757, död i prästgården Kungsäter 1827 (en annan uppgift nämner Istorp). Hon gifte sig den 1/5 1782 med kyrkoherde Jakob Davidsson Ekman, född 17/11 1743 i Eldsberga, Död 9/6 1807 i Kungsäter. 2) Gudmund Andreas Bökman, född 31/1 1763 (finns även annat datum 1/3 1761) - död 2/5 1821. Han var student vid Göteborgs nation i Lund 1780, komminister i Kungssäter 1796 och vice pastor samma år. Kyrkoherde därstädes 1808 och prost 1815. Han gifte sig 6/8 1796 i Göteborg med Maria Margaretha Melin, född 28/6 1766 i Getinge prästgård, död 19/9 1848. Hon var dotter till Olof Melin (född 1727 i Marbäck Västergötland, död 25/5 1804 i Göteborg, handelsman och godsägare Risa gård i Örsa socken Älvsborgs län) och Regina Elisabeth Beck, född 1734, död 25/3 1810. 3) Gustav Peter Bökman, född 26/1 1772, död 4/2 samma år. 4) Lars Gabriel Bökman. Det är ovisst om han är den samme Lars Bökman, som var fältväbel vid Bohusläns dragoner, vilken uppbar pension från 1791 och avled 27/4 1811. 5) Carl Johan Bökman, 1761-1817 var kronofogde och gifte sig 1792 med Engela Tollstorp, 1772-1822. I en beskrivning av "Communications Wägar i Marks härad", undertecknad av C J Bökman i Borås den 2 maj 1792, fanns många intressanta uppgifter om gamla vägar. 6) Gunnar Christian Bökman

Gunnar Christian - född 4/4 1756 och var 19/2 sekreterare, landjägmästare och hejderiddare i Älvsborgs län, ända till 14/3 1798, då hans efterträdare utnämndes. Han ägde och bebodde Christineäng i Bredareds socken. I pastorsarkivet i Bredared förvaras en större k äpp, som han medförde då han vid Härryda och Landvetter skingrade ett upplopp av allmogen från Bollebygd och Sätilla pastorater på väg till Göteborg. Gunnar Christian dog 4/4 1805 i Bredareds socken. Han gifte sig 1781 i Thorestorp med Christina Laurentia Ekman, född 1769, död 1845 och dotter till kronobefallningsmannen i Mark, Emanuel Carlsson Ekman och Johanna Graf. Hon flyttade 1809 från Brännared till Borås. Jag har ytterligare uppgifter om du är intresserad. Maila mig på lindsjo.d@hem.utfors.se

Denne Gustav Bökman var son till Gunnar Persson Bökman: se ovan i inledningen om släkterna Bökman.

Bramming

Sören/Severin Bramming var kyrkoherde i Valinge, död 1672. Han hade enligt herdaminnet kommit från Danmark, liksom fadern med samma namn och dennes halvbroder och medhjälpare Lars Ribe. Dottern *Johanna*, född 1654, blev gift med trädgårdsmästaren Casten Bökman. Dottern *Helena* blev gift med Lars Bengtsson Mobeck eller Mjöbeckius, vilken efterträdde hennes far och dog gammal 1696 (hade gått ur mtl före den första 1688). Helena dog 1736 bgr 26/5 i Varberg i en ålder av 85 år och 7 månader, alltså född 1650. Det bör även ha funnits en dotter *Lena* Söfrensdotter, vilken 1688 26/3 (Vbg RR bild 481). Hon skulle då gifta sig med Abraham Hansson i Varberg. Abraham och hans bröder nämns i ett kontrakt från 1649 29/9 (bevarat och omnämnt i RR då, bild 14). Detta uppvisades nu inför vigseln, då Abraham uppnått myndig ålder. Övriga personer som nämns är rådmannen Peter Hummel, kämnären Hans Hummel, Laur. Bened. Miöbaechius, Casten Böchmand, Agneta sl. Rasmus Möllers och Trina Hummel. Här har vi två mågar till Sören Bramming, varför man kan anta att de övriga också var befryndade med honom.

Dalin

Jonas Svensson Dalin (skrev själv Dalin utan h), född 1667 i Dalstorp, död 1710 (mtl), komminister i Varberg 1695-1705 (mtl), kyrkoherde i Vinberg 1705-10. Gift 1699 (mtl) med Margareta/Martha Brita Ausenia från Torup (född 1677 enligt epitafium i Vinbergs kyrka från 1726), vilken sedan gifte om sig med Severin Bökman, broder till Mikael Bökman nämnd ovan. Barnen nedan tas i den ordning de uppträdde som faddrar, då Jonas (liksom hans efterträdare) hade den irriterande principen att inte föra in något annat om sina familjemedlemmar. Som hemort anges för samtliga "Prästgården" (ibland utelämnat).

Sven Dalin, nämnd från 1715 9/1 till 1726 som fadder i Vinberg (först som "Sueno Jonae Dalin", sedan som "monsieur Sven Dalin" (=unge herr, dvs ogift) och därefter (från 1723 22/9) "hr. mag. Sven Dalin"). Målade 1726 ett epitafium över de då levande medlemmarna av sin familj med åldersuppgifter. Kyrkoherde i Fagered. Gift med Margareta von Wittinghoff och omkring 1726 med Maria Beata (=Bagge), nämnd från 1726 7/8 som fadder i Vinberg ("jungfru Maja Beata"). Kallas som sådan ännu 1727 14/7, men då som "fru magisterskan Maja Beata i Prästgården".

Christina (även skriven Stina), nämnd från 1716 9/2 som fadder i Vinberg (då vid samma dop som system ovan, vilket visar att det inte rörde sig om samma person), död 1719 3/3 i Vinberg. Ej medtagen på epitafiet.

Nils Dalin, nämnd från 1719 12/4 som fadder i Vinberg ("mons. Nils Dalin"). Död 1723 19/3 som "hr Nils Dalin" (rätteligen bgr 26/3, men siffrorna kan ha blivit omkastade i dödboken, vilket gör att det inte tycks stämma). Drunknade i "Lilla älven". Ej medtagen på epitafiet.

Olof/Olaus Dalin, född 1708 29/8 i Vinberg (enligt biografier – ej med i fb), död 1763 bgr 14/8 i Drottningholm, Lovö sn (AB). Bibliotekarie i brev 1739 22/3 vid bou 1748 efter Severin Bökman. Adlad *von Dalin*: i dödboken "hovkansler och riddare av kgl Nordstjerneorden". Känd psalmförfattare. Nämnd 1722-26 i Vinberg som fadder (kallad Ola, senare Olaus).

Johan/Johannes Dalin, nämnd från 1722 16/12 som fadder i Vinberg. I mtl 1739 som finns bevarad i Riksgäldskontoret nämns han hos styvfadern, kyrkoherde Severin Bökman, som adjunkt Johan Dalin. Senare, liksom brodern Sven, kyrkoherde i Fagered. Ev gift 1753 15/4 i Varberg med jfr Anna Christina Löfberg.

Ingrid Margareta (oftast "Ingrid Greta"), född 1710 (epitafiet), nämnd från 1724 12/7 och minst till 1728 som fadder i Vinberg (jungfru). Gift med jägmästare Lemke och kallas som mor i fb för Hakarp sn (F) Ingrid Greta Dalin. Bör därför vara en dotter i detta äktenskap, även om det blir allt svårare att få in alla barnen som födda åren 1699-1710.

Christina Helena (även skriven Stina Lena), nämnd som jungfru (=unga fröken, dvs ogift) från 1716 9/2 som fadder i Vinberg. Återfinnes som sådan t.o.m. 1726 12/8. Tillhörde säkert de många släktingar som fick bo i Prästgården i Vinberg. Bör ha varit född Fabelia och kusin till barnen där.

Bask

Komminister *Jöns/Johan Bask* nämnd med hustru från mtl 1705 (=8/2) i Gillerholmen i Öxabäck sn (P). Han bör ha tillträtt 1704 och gift sig s.å., då hustru I Karin Olofsdotter var mycket ung och dog 1708 bgr 22/3 i en ålder av 21 år. Några barn i detta gifte kan inte hittas i födelseboken (se dock Erik Bask nedan).

Gift II 1709/10 (mtl) med Kerstin Bökman från Holsljunga, född 1678, död 1711 bgr 12/2 (sannolikt av barnsbörd). Jöns står som änkring alla åren 1709-13 i mtl, så andra äktenskapet har inte hunnit noteras där. Fick med Kerstin dottern Karin 1711 dpt 20/1.

Gift III 1713 (med hustru i mtl 1714, daterad 12/2) med Maria Böcker från Göteborg (se ovan). Barn i detta gifte (med dopdatum): Carl 1715 18/9, Sven 1718 24/6, Helena 1722 11/9 (1760 gift med komminister Canutus Andreae Landberg), Christina 1725 26/10 och Gunnar 1728 1/5.

Erik Bask var komminister på Tjörn 1734 och kyrkoherde i Forshälla 1746 samt uppges ha varit son till Jöns Bask i Torestorp. Ej nämnd i faderns bou 1755, men denna är mkt kortfattad och inga barn nämns med namn, annat än Sven som var närvarande. Han skall ha varit född 1705 och var då det äldsta barnet. Inga anteckningar ö.h.t. i kyrkboken 1705, kanske beroende på att Jöns Bask tillträdde 1704 och gifte sig samma år och inte "kom igång med" kyrkboken. Gift med Ingeborg Kock från Uddevalla.

Brun/Bruhn

Olof/Olaus Larsson Bruhn, kyrkoherde i Träslöv från 1699 (mtl - uppges ha blivit installerad 1704). Årstad från 1715 (mtl 1716). Född omkring 1661 (litt.). Oklart ursprung (frestande att sätta honom som son till kyrkoherden i Varberg från 1653 Lars Bruhn, men belägg för något sådant saknas helt;

visar sig också vara fel enligt noten här)¹⁵. Död 1739 (mtl) i Årstad (bou 1739 7/8, där bara sönerna Claes, Lars och Otto nämns)). Gift 1700 (mtl och not 11) med Christina Bruhn, dotter till borgmästaren i Kungälv Claes Henriksson Bruhn ohh Christina Sticker (dotter till borgmästaren i Kungälv Hans Sticker ohh Kerstin Olofsdotter Kock). Christina Bruhn sägs ha varit född 1676 12/8 i Bohus/Kungälv och ha avlidit 1749 i Istorp (P). Födelsedatum har inte kunnat kontrolleras med befintliga originalkällor (men se not 11). Hon kan ha avlidit 1749 hos dottern Maria och mågen i Öxnevala som tillhörde Istorps pastorat. Hon är ej införd i mtl eller dödbok, men bou finns från Marks härad 1751:121 (29/4). Dödsdatum anges inte i bou, vilket annars var brukligt. I denna bou står det något svårtolkat om "sal. fru pastorskans son stud. hr. Johan Friis och hans syster Thala Friis". Man kan tolka det som om hon hade varit gift två gånger, men denna skrivning gäller hennes dotter Christina (se nedan).

Claes Bruhn i Kungälv har varit föremål för utredningar. På nätet finns en uppgift om att han var född 1629 31/10 i Holland som son till en Henrik Broen. Detta är nog riktigt, även om uppgiftslämnaren inte anger källan. Samtidigt fanns i Kungälv tullnären vid lilla tullen Claes *Påvelsson* Bruhn (mtl 1674-75, där det även framgår att han tjänstgjorde vid lilla tullen, och Kungälvs RR 1671 3/4 där han skrivs "tullnären vid lilla tullen välbetrodde Clas Påfwelsson Brun"). Upplagt för förväxling. I Kungälvs bou 1652 11/12 (släkten Ström) finns en passus från 1638 (gäld och skuld): *Jacob Claussen* borgmästare i Malmö (1588-1640), son till sal. *Clauss Poulssen* som dog i Ny Kongeliff (enligt uppgift 1606). Dessa kallade sig veterligen inte Bruhn, men med tanke på namnlighet och anknytning till Kungälv kan det finnas ett släktskap mellan dem. Vad gäller Claes Bruhn född 1629 framgår inte varifrån man fått uppgifterna om hans fyra namngivna barn (däribland Christina), då det inte gått att hitta någon bou.

Barn till Olof Bruhn och Christina Bruhn: födda i Träslöv: Elisabeth/Lisken 1701 27/7 (i mtl 1732 "fästemö och fl. till Göteborg" – dock svår att spåra där via kyrkboksregister och bou, men hittas via Sjöström som gift med kyrkoherden och göteborgsfödde prosten Andreas Gadelius (1699-1768) och död i Vessige (N) 1737 7/6), Claes 1703 31/5, Christina 1704 27/5, Maria 1706 2/4, Martha 1707 25/7, Lars 1709 26/6, Carl Wilhelm 1711 24/2 och, med oklar födelseort, Otto 1713 (anges född i Årstad, men föräldrarna enligt ovan inte skrivna där förrän 1715 – å andra sidan inte införd i Träslövs födelsebok som syskonen).

Claes, Lars och Otto blev präster, och Elisabeth, Christina och Maria blev gifta med präster. Här skall nämnas något om Lars, Christina och Martha som rättning av och komplettering till litteraturuppgifter.

Lars/Laurentius Bruhn

Fadder 1735 19/4 i Grimeton hos systemen Christina. Står då som "Mons.r Laurenti. Bruhn". Nämns i mtl för Årstad som adjunkt 1739-42: blev då nådårspredikant i Karup. Nämns då där, men flyttade

¹⁵ *Christina Brun f 1676 12/8 i Kungälv under Bohus belägring, d 1749 i Istorp (N). G 1700 19/6 i Skepplanda k:a med Olaus Larsson Bruhn, Kh i Träslöv (N), 1715 kh i Årstad (N). Vigseln förrättades av Christinas bror Kh Peder Claudii Brun i Skepplanda. Olaus Larsson Bruhn var född 1661 23/1(2) och avled 1739. Han var son till Lars Carlsson (Bruhn), komminister i Kungsäter (N), som var född på Gamla Älvsborgs slott ca 1615 och 1648 g m Elisabet Svendsdotter Torelia. Deras barn kallade sig Bruhn (efter Brunared by?) och är alltså av annan stam än Claes Bruns släkt. Denna översikt finns i en nätupplaga av Kungälvs RR-protokoll och uppmärksammades nyligen för mig av släktforskaren Hans-Olof Andersson.*

redan 1743 till Grimeton i Halland. Kan dock inte återfinnas i mtl där 1743-45. Var i moderns bou 1751 "adjunctus ministeri", oklart var. Dyker upp i norra Bohuslän 1753: döpte ett barn i Mo 1753 22/7, varvid man tillfogat följande passus: "som nyligen till Naverstad ankommit". I mtl 1754 (=1753 29/10) nådårspredikant i Naverstad. Därefter adjunkt i Tanum: fb 1755 12/12 och i mtl från 1756 (=1755 1/12). Komminister i Foss prästgäll från mtl 1760 (=1759 18/12). Död 1764 16/6 i Svarteborg. Står i mtl 1765 som "ogift och död".

Christina Bruhn, gift 1723 i Årstad (mtl, där komministern Barthold Friis var ogift det året, men gift året efter) med sedermera kyrkoherden i Grimeton Barthold (i fb "Berthel Andreas") Friis (1697-1749). I mtl 1727 skrevs familjen i Vrå i Asige i samma pastorat, och 1732 heter det att man flyttat till Grimeton. Christina död 1747 13/9 i Grimeton. Deras barn födda i Grimeton: Anders 1732 11/10 (efterträdde fadern), Thala Catharina 1735 19/4, Elias 1738 5/5 och Olaus 1741 11/8. Det skall ha funnits en son Nicolaus (Skarstedt), en son Johan (moderns bou 1751) och en dotter Stina/Christina (mtl 1749-50 – i mtl 1751 med kvarvarande familjen till Marks därad, troligen Vik skattegård i Öxnevalla och kaplanen Torell, gift med mostern Maria Brun, men kan inte följas vidare där), men de har inte införts i födelseboken för Grimeton och bör ha fötts i Årstad där fb saknas för de åren. Dessutom nämns bara Johan och Thala i deras mormoderns bou 1751. Nicolaus (senare klockare i Grimeton) skall ha varit född 1723 (dock enligt åldern vid dödsfallet 1726, vilket Sjöström anammat och som bör tillmätas större värde, då mtl visar att föräldrarna vigdes 1723). Johan var den Johannes som Sjöström har som född 1724 ½, blev kammarsekreterare vid krigskollegium och avled 1781 2/9 (57 ½ år gammal) hos brodern Anders i Grimetons prästgård. Barthold Friis nämns i Grimeton med hustru först från mtl 1732 (=1731 4/12) i Grimeton 13, Per Bondesgård.

Martha Bruhn

Död ogift 1753, bou 15/10, hos system Maria och svågern Johan Torell i Öxnevalla, där hon bott i ett antal år. Testamenterade sin lilla egendom till dem 1749 10/8.

Venusinus

Arendt Hansson Venusinus¹⁶, död 1701 (mtl=död mellan 1701 och 1702). Kyrkoherde i Vinberg (se under Ahlström ovan), troligen från omkring senast 1670. Gift med NN Vinberg, död 1699 (mtl=död mellan 1699 11/2 och 1700 1/2).

Hustrun NN hade varit gift med Jacob Winberg (sannolikt död före 1669, då Arendt fick åtkomst till gården 29/11 det året, detta enligt Varbergs RR 1691 bild 75). Hon hade en moster som var dotter till Jöran Andersson i Varberg, vilken levde där "under den danska tiden". Det var byfogden Jörgen Andersen, i två perioder: 1598-1606 och 1612-1629.

Hon hade system Maria/Maren Winberg, gift I enligt uppgift med Lars Jöransson Friis, kyrkoherde i Breared, 1668, ett år innan fadern flyttade till Veddige, och till 1683, då han nämns sista gången (troligen död det året, då änkan nämns i HR protokoll 1684 4/2) och gift II 1684 (senast 1685 (mtl))

¹⁶ Kan ibland pga det ovanliga namnet förväxlas med namnen Arendt Hansson, med fadern Hans Arendtsson i Halmstad. Denna släkt kallade sig dock Brandenburg.

med efterträdaren Lars Nilsson Gadelius som tillträtt före 1684 22/10 (HR). Bou efter makarna i Tönnersjö HR 1710 28/7, där Marens systerdotter var Anna Catharina Venusina i Vinberg.

Till familjen hörde även sonen Jacob Jacobsson Winberg, som blev borgare i Varberg. Han var gift med Bodela Stephansdotter, dotter till Stephan Adamsson ohh Anna Mickelsdotter, anor på mödernet till den kända släkten Liedberg från Varberg.

Barn:

Anna Catharina, född omkring 1674. Nämnd som fadder i Vinberg ogift hemma 1689 23/1-1693 20/9¹⁷ och som hustru från 1698 23/1. Gift 1695 (mtl) med kyrkoherden i Vinberg Johan Piscator (född 1661 i Karlstad, död 1705 enligt mtl – mellan 1705 10/2 och 1706 16/3), död efter 1710 28/7 (systemn Marens bou). Nämns i Varberg 1713 (22/8 då hennes tjänstepiga fick ett uä barn) som boende där och 1714 (mtl, daterad 8/3) som syster till tullnären Weinbergs änka (Berta Venusina) och då flyttat till Vinberg.

Berta/Börta, född omkring 1678¹⁸. Nämnd som fadder i Vinberg ogift hemma 1693 26/2-1695 30/8. Gift I 1696 (mtl 1697) med kyrkoherden i Fagered (N) Simon Hansson Faurelius. Han gift I med Metta Adamsdotter Teet ("Theeth"), död 1695 bgr 21/5. Simon Faurelius död 1697 1/12 (enligt uppgift i kyrkboken given av efterträdaren i ämbetet Niclas Bagge som tillträdde 1699 1/5 – ej införd i dödboken). I detta korta äktenskap föddes sonen Hans (ej införd i födelseboken för Fagered sn), död 1701 i Varberg (likpredikan 15/5) som Hans Weinbergs (se nedan) styvson Hans Simonsson Faurelius. Berta levde länge som änka i Varberg: i mtl 1712 (gällande 1711) skrevs hennes syster Johanna hos henne (troligen för att hjälpa till med barnen, men flyttade 1712 när hon gifte sig). Angående 1714 se under systemn Anna Catharina. Berta död efter 1729 (mtl daterad 23/1, då hon inte står som salig när döttrarna Lisa och Johanna tas upp för skatt – ej införd i dödboken före 1741).

Gift II 1699 (mtl) med inspektorn vid lilla tullen (=landtullen) Hans Weinberg (sannolikt född i Varberg och son till Ingrid NN som efter förste makens död gifte om sig med tullnären Lars Isaksson – båda döda före 1707. Modern Ingrid flyttade till Karlskrona enligt mtl 1702. Hans död 1708 bgr 7/7.

Johanna, född 1681. Nämnd som fadder i Vinberg ogift hemma 1696 14/2 - gift I 1700 (enligt mtl och faddrar i Vinberg före 5/10, då hon står som hustru) med Johannes Ahlström, kyrkoherde i Okome, gift II 1705 (mtl) med efterträdaren Otto Nordtman, och gift III 1712 med Johan Friis i Grimeton (i hans andra gifte). Död 1758 14/11 i Gällared (N) hos sonen Johan Otto Friis som var kyrkoherde där.

Windruf(f).

Johan Johansson Windruf (d.y.) nämnd som kaplan i Slöinge t.o.m. mtl 1711. Troligen identisk med kyrkoherden i Bokenäs (O) från 1723 (mtl, daterad 16/2) till sin död 1744 vid 63 års ålder. Han skall då ha varit född cirka 1681. Släkten Windruf(f) hade sitt centrum i Borås. Där gifte sig 1675 en Johan Johansson Windruf med en Elisabeth Nilsson. De kan ha fått en son 1683 ¼ (moderns namn inte utsatt). Att sätta denne som identisk med kaplanen i Slöinge uppfyller förutsättningarna med

¹⁷ Obs då att födelseboken börjar 1689, så att hon kunde varit fadder innan.

¹⁸ Med utgångspunkt Johanna som enligt åldern vid dödsfallet var född 1681, ser det ut som om döttrarna började vara fadder när de fyllt 15 år.

släktnamn, ålder och att modern var en Nilsdotter (syster till Lars Gadelius). Ett tecken på svågerskap är Gbg RR 1676 3/10 och 6/11, sant 5 februari 1677. Där sägs Laurentius Gadelius ha varit ombud för Johan Johansson Windruf (d.ä.) i en arvstvist efter fadern, borgmästaren Johan Svensson i Borås¹⁹.

Men kh Lars Jacobsson Hjort i Fjärås hade fått en obligation 1675 17/2, underskriven i Druvefors av nu sal. borgmästaren i Borås Johan Svensson Vindruva (Viske HR 1675 12/7, sid. 65).

Friis

Se särskilt avsnitt nedan och not 4 under Råå.

Veddige

Vid tillsättning av kyrkoherde Jörgen Friis framkommer uppgifter om olika präster. Kyrkoherde *Michel Hansen* dog någon gång efter 1668 25/5 (Viske HR). Änkan hette Dorotea och var syster till Lauritz Mauritsen. Denne var häradsdomare i Viske härad. En son var Mauritz Mickelsson, nämnd i Viske HR 1677 bild 164). Dorotea var då död. Mauritz farbror var förmyndare; kh *Simon Hansson Faurelius* (kh i Fagered 1664-97), son till Hans Michelsen Riberus (kh i Fagered 1637-64). Kaplan var herr Olof Larsson (ej nämnd i herdaminnet eller Sjöström).

Man ville hellre ha herr Christen Hansen i Frillesås (i herdaminnet Theodori och inte Hansen), men kunde inte få honom. I stället ville de då ha herr Anders Juel (kh i Falkenberg 1671-76 (Bexell – ej nämnd i Sjöström)) som också kunde få konservera änkan och hennes barn, bara de fick en svensk präst i Veddige och inte herr Jörgen ("bara de blev kvitt herr Jörgen").

Gellingius

Lars Andersson (Laurentius Andreae Gellingius), född 1645, död 1728 ¼ i Ölmevalla. Han var gift tre ggr.

Gift I 1683 1/9 i Värö sn (N) med Karin Torkelsdotter, dotter till företrädaren i Ölmevalla Torkel Hansson. Karin död 1684, efter 27/6 då deras lille son dog utan att hon kallas salig, eller 1685 (enligt makens nästa gifte). Dock sannolikt att hon dog i sviterna av förlossningen.

Son Carl, född 1684 10/6, död 1684 22/6.

Gift II 1685 eller 1686 med Marta Gothenia, född 1669 23/6 i Värö sn (N) som dotter till kyrkoherde Jonas Gothenius ohh Maria Andersdotter, död 1693 10/4.

Son Mårten, född 1686 30/8 (i överensstämmelse med Ölmevallas födelsebok och morfaderns biografiska anteckningar i Värö C:1), död 1715 21/7 i Ölmevalla sn. Varit pastorsadjunkt i Krokstad (O) och kollega i Falkenberg: Martinus Gellingius. Sjöström har felaktigt faderns tredje hustru som mor till Mårten.

¹⁹ Johan Svensson bodde under 1650-talet i Gbg. Mer om dessa släkter finns i Olga Dahls Göteborgstomter.

Son Anders, född 1688 30/11, död 1748 i Årstad (N) (dödbok saknas). Kyrkoherde och prost: Andreas Gellingius.

Dotter EBBA Catharina, född 1691 6/10, död 1761 7/11 i Hishult (N). Gift 1713 17/11 i Ölmevalla med Johannes/Jöns Christensson Fridlezius, kyrkoherde i Hishult, född 1683 28/9 (=via nätet, men Sjöström har 1684 8/9) i Frillesås som son till kyrkoherde Christiernus Theodori Frillesosius eller Fridlitzius, död 1731 i Hishult (dödbok saknas).

Gift III 1694 8/1 med Anna Persdotter, född 1647 (oklar härkomst), död 1731 6/11 i Ölmevalla.

Inga barn i detta äktenskap (hon gifte sig 47 år gammal).

Torkel Hansson

Kyrkoherde i Ölmevalla och Landa (N): Torkillus Johannis. Född 1609, död 1693 1/7 i Ölmevalla sn.

Gift med Gunilla Larsdotter, född 1633, död 1692 20/11 (59 år 6 mån, 2 veckor, 3 dagar).

Barn: Karin, gift 1683 med efterträdaren Lars Gellingius, Annika, gift 1688 4/3 med lantmätaren Johan Söderling, Maria, gift 1691 15/2 med tullnären Erland Paulin, Britta, gift 1697 23/12 med mönsterskrivaren i Backa Tore Hans gård i Värö sn (N) Sven Wenbo. Son Sven Torkelsson, ogift mönsterskrivare i mtl 1693. Mkt sannolik son (enligt namn, ålder och faderskap) Lars Torkelsson, gift med Karin Christensdotter (dotter till²⁰ häradsskrivaren Christen Enevaldsson i Landa sn) och boende i Kläppa, nämnd med hustru i mtl från 1688, sannolikt gift 1687. Dock ej införd i vigselboken.

Gadd

Carl Christian Gadd sägs på nätet ha varit född 1689 som son till styckjunkaren i Varberg Anders Eriksson Gadd/Gadde (1645-1711²¹), nämnd där på slottet under artilleristaten från 1689 (bara hustrun och en piga - militärer var befriade - daterad sannolikt 12 januari²²; den första mtl där militärerna anges). Modern Elisabeth död 1725 bgr 17/11 i Göteborgs Domkyrkofs. Carl Christian prv

²⁰ Kom till Kläppa när Christen Enevaldsson lämnade den för att flytta till Sintorp, där han hade bott tidigare. Fick 1688 12/3 sonen Torkel, varvid bland faddrarna märks Enevald Christensson och Maria Christensdotter båda i Landa, men även hustru Anna Ebbesdotter i Landa, sannolikt hustru till Christen Enevaldsson.

²¹ Sist nämnd i mtl 1709, alltså död 1709 eller senare. I mönsterrullan 1709 1/8 avsked och i stället konstapeln Andreas Gadd som avancerat till styckjunkare. Detta var sonen, vilken i mtl 1714 (avser 1713) sägs vara i Skåne. Ogift till dess. En son till fanns: i Vbg kämnärsrätts protokoll 1690 (sid. 236) nämns sonen Johan. En Johan Christian Gadd var kaparkapten 1717 och en Johan Gadd (troligen densamme) gifte sig 1721 21/5 till Styrso Nordgård med Maret Olsdotter (1686-1761), där han dog efter 1741 (mtl 1742) och före 1753 (enligt enda dottern Catharinas barns namn). Sannolikt död mellan 1746 1/3 och 1747 6/4 (Riksgäldens bevilningslängder), då dottern Catharina 1747 börjar stå för gården som "änka eller dotter efter en avliden make eller motsvarande". En Erik Gadd var arklimästare vid Amiralitetet i Gbg 1707 och konstapel (enligt mtl 1715-16 vid Gamla varvet) 1717 (uppgifterna om detta från Gbg KR och RR resp. år). Han var från 1707 gift med Helena Hansdotter (i hennes andra gifte – gift I med Anders Andersson, broder till kyrkoherden i Tegneby Jöns Ahlqvist) och bodde från åtminstone 1705 i Gbg, 1717 i löjtnant Skogsbergs hus som han då vile sälja. Anders Eriksson Gadd ej med i bevarad dödbok. Änkan i mtl från 1714. Utlevad i mtl 1716 (=omkring 65 år gammal) och under barnen (dock inget sådant i mtl).

²² Troligen samma datum som socknen före i längden.

1713 (Sjöström) och tjänstgjorde²³ först som rektor vid trivialskolan i Falkenberg. I Gbg 1716-26 (1717 å tomt I:21, ogift) som adjunkt och kateket vid domkyrkan. Enligt Gbg RR 1717 20/3 heter det att han "var beredd att betjäna änkan under dess nådår utan någon vedergällning"²⁴. Denna änka var Ingeborg Forselia, tidigare gift med förre stadskateketen Lars Brinck²⁵, vilken kommit till Göteborg 1714. I Gbg RR 1726 17/9 sägs han ha befordrats till kyrkoherde i Rommele pastorat (P). Han dog 1728 21/5²⁶ i Göteborg, där han vårdades för någon sjukdom som han dragits med sedan ankomsten till pastoratet. Änkan (hans andra hustru) Eva Maria Ahlström avled 1743 13/9 i Rommele, 50 år och 7 månader gammal och hade varit omgift med makens efterträdare Wilhelm Brag. Hustru I Christina Schröder²⁷ död 1723 bgr 7/5.

Montan

Benedictus Montan gifte sig 1739 2/11 i Göteborgs Christine tyska sfs. Hustrun kallas i vigselboken "J(ungfrau) Bosche". På nätet finns hon införd som född 1711 och dotter till handelsmannen i Göteborg Hans Peter Bosche och hans hustru Maria Rüdinger. I födelseboken finns ingen dotter Rebecka införd. Makarna gifte sig 1703 ibm och fick 1704-16 fem barn. Det finns alltså utrymme för en dotter till, 1711. Men med tanke på tysk noggrannhet är det mindre troligt att en födsel har kommit bort i hanteringen. I stället ser det ut som om Rebecka var dotter till borgaren och handelsmannen Herman Bosche, vilket jag för länge sedan noterat i mina avskrifter av Gbg RR-protokoll och nu fann i samband med den här utredningen. Det står där²⁸ att Benedictus Montén 1745 var måg till denne Herman Bosche. Tyvärr skrev jag bara av detta mkt kort från originaldomboken, och i renovatet i AD har detta mål missats.

Det är inte lätt att hitta något om denne Herman Bosche. Olga Dahl har honom dock 1755 som Herman Jacob Bosche boende i en fastighet på tomt IV:48. Och ännu 1763 kan man finna honom i Göteborg: i samma fastighet som 1755. I taxeringsregistret finns även Hans Peter Bosche på IV:48. De var jämngamla, troligen bröder, möjligen kusiner. När Hans Peter dog 1764 bgr 9/9²⁹ skrevs en utförlig biografi på tyska, där det bl.a. framkommer att han var från Hamburg, kom till Sverige 1694 och erhöll burskap i Gbg 1696. Nämnas dock inte i handelsgilletts matrikel.

Vidare studium av denna släkt visar plötsligt oväntat att Rebecka verkligen var dotter till Hans Peter Bosche! I hans biografi i dödboken står det att han efter 1716 flyttade "ut på landet till Underås, Walda och Utby"³⁰. I släktnamnsregistret för landsförsamlingarna i Gbg och Bohus län hittar man då Rebecka som dotter till Hans Peter och född i Partille sn 1711 12/1. Således helt klart men ändå

²³ Uppgifter från Rommele C:2, series pastorum.

²⁴ Normaliserad stavning. Han behövde dock inte gifta sig med henne.

²⁵ Detta enligt RR originalprotokoll. Det renoverade protokollet i hovrätten har inte med detta. Uppgiften väl förenlig med Sjöström som har Lars som död 1717 och änkan som Ingeborg (något svår att härleda; dock var en Johannes Forselius kyrkoherde i Rommele före Lars – däremellan Kreitlow). Lars död före 1717 14/12, då en son begravdes och han skrivs "sal.", men han själv inte införd i dödboken.

²⁶ Enligt Rommele C:2. Ej införd i någon av de bevarade dödböckerna från Gbg. Även i mtl 1729 sägs han ha avlidit i maj 1728. Mantalsskriven i Rommele från 1728 (uppgifter säkert som vanligt från årsskiftet före).

²⁷ Dotter till kyrkoherden i Säve och prosten i Gbg Gregorius Erici Schröder.

²⁸ Gbg RR 1745 22/6.

²⁹ Kallas där bara Peter (Bösche).

³⁰ Tydligt utflyttad några år före 1716, men han döpte ändå ett barn i Gbg 1716.

förvirrande och ett exempel på att domböckerna är bra många gånger men kan ställa till det och ge till synes motstridiga besked. Enda förklaringen är att "Herman Bosche" avser Benedictus Montans svåger och inte svärfar, och att Herman inte införts i födelseboken, samt att han kallas omväxlande Herman, Jacob och Herman Jacob.

Henrik Karlsson 2018